

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.008.02.2015

P/15/082

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/082 – „Organizacja pobytu uczniów w bursach i internatach szkolnych”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontroler	Zdzisław Stefan Zbierski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 94200 z dnia 24 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
Jednostka kontrolowana	Bursa Gdańska im. Ireny Sendlerowej w Gdańsku przy ul. Podwale Staromiejskie 51/52 (dalej: „Bursa”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Serkowski, Dyrektor Bursy Gdańskiej (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2012-2015 (do 19 czerwca) Bursa Gdańska prawidłowo realizowała zadania dotyczące organizacji pobytu wychowanków w placówce w okresie pobierania przez nich nauki poza miejscem stałego zamieszkania. Sposób zorganizowania działalności Bursy umożliwiał realizację przez nią celów statutowych. Bursa spełniała wymagania organizacyjno-lokalowe, w tym zapewniła optymalną liczebność grup wychowawczych. Placówka zatrudniała wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, podjęła współpracę z rodzicami (opiekunami prawnymi) oraz szkołami wychowanków. Ponadto, zapewniła wychowankom warunki do nauki oraz prawidłowo realizowała zadania w zakresie wychowania i opieki nad nimi, w tym nad wychowankami chorymi, opiekę w nocy oraz w weekendy. Warunki pobytu wychowanków w Bursie były bezpieczne i higieniczne. Placówka efektywnie gospodarowała środkami finansowymi, a niewykorzystane środki z rachunku dochodów własnych terminowo odprowadzała na rachunek Urzędu Miejskiego w Gdańsku. Placówka prawidłowo pobierała opłaty za zakwaterowanie i wyżywienie, a uzyskiwane dochody oraz ponoszone wydatki były ewidencjonowane na rachunku dochodów własnych zgodnie z uchwałami Rady Miasta Gdańska w tym zakresie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja Bursy Gdańskiej

Opis stanu faktycznego

- 1.1. Zgodnie ze Statutem Bursy Gdańskiej, sporządzonym na podstawie Ramowego statutu bursy publicznej, określonego w załączniku nr 8 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r.¹, organem prowadzącym Bursę było Miasto Gdańsk, a nadzór pedagogiczny nad placówką sprawowało Pomorskie Kuratorium Oświaty w Gdańsku. Bursa zapewniała opiekę i wychowanie uczniom gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży, w tym uczniom wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania. Bursa prowadziła

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutowych placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 466).

działalność przez cały rok szkolny. Natomiast, podczas ferii szkolnych w placówce organizowano szkolne sezonowe schronisko młodzieżowe (wakacyjną bazę noclegową nie będącą osobną placówką). Bursa funkcjonowała w trzech budynkach na terenie Miasta, tj. w siedzibie przy ul. Podwałe Staromiejskie (dalej: „Budynek nr 1”), w budynku przy ul. Lastadia (dalej: „Budynek nr 2”) i w budynku przy ul. Piramowicza (dalej: „Budynek nr 3”). Placówka posiadała również „Regulamin Bursy Gdańskiej” określający szczegółowo zasady jej funkcjonowania.

W okresie objętym kontrolą Bursą kierował dyrektor przy pomocy zastępców (dwóch w latach 2012/13–2013/14 i trzech w latach 2014/15). Ponadto, w ww. latach Bursa zatrudniała ogółem: 27 wychowawców (2012/13) i 24 wychowawców (2013/14–2014/15), dziewięciu pracowników administracyjnych oraz 30 pracowników obsługi.

(dowód: akta kontroli str. 5-28,37)

- 1.2. W latach szkolnych 2012/13, 2013/14 i 2014/15 Bursa dysponowała ogółem: 312, 315 i 330 miejscami dla wychowanków. O miejsca te ubiegało się odpowiednio: 309 (99,0%), 317 (100,6%) i 355 (107,6%) uczniów, z których do Bursy przyjęto: 293 (93,9%), 299 (94,9%) i 330 (100,0%) uczniów. Mniejsza liczba przyjęć (według stanu na 31 września) wynikała m.in. z rezygnacji części uczniów z przyjęcia do Bursy. Średnioroczna liczba wychowanków korzystających z zakwaterowania w Bursie w roku szkolnym 2012/13 wyniosła 286 uczniów, a w roku szkolnym 2013/14 – 295 uczniów (odpowiednio w okresie tym przyjęto do Bursy 44 i 36 nowych wychowanków).

W okresie ferii szkolnych, w pomieszczeniach Bursy organizowano sezonowe szkolne schronisko młodzieżowe, o którym informacje zamieszczono m.in. w internecie na stronie Bursy (www.bursa.gda.pl) oraz w informatorach Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych w Warszawie (www.ptsm.warszawa.pl).

(dowód: akta kontroli str. 5-18,38,410)

- 1.3. Według stanu na dzień 31 marca 2015 r. Bursa podała do organu prowadzącego łączną liczbę 330 miejsc zakwaterowania w placówce (w trzech budynkach), ustaloną w raporcie w Systemie Informacji Oświatowej (dalej: „SIO”) sporządzonym przez Bursę (w tym 122 miejsca zakwaterowania w Budynku nr 1).

W toku oględzin przeprowadzonych w Budynku nr 1 w dniu 30 kwietnia 2015 r., stwierdzono 122 miejsca zakwaterowania znajdujące się w 32 pokojach (cztero-, trzy-, i dwuosobowych). Średnio na jednego wychowanka Bursy w Budynku nr 1 przypadało od 5,1 do 8,5 m kw. powierzchni w pokojach czteroosobowych u chłopców oraz od 10,5 do 10,0 m kw. w pokojach czteroosobowych, 9,2 m kw. w pokojach trzyosobowych, do 5,3 m kw. w pokojach dwuosobowych u dziewcząt.

Ww. budynki wchodzące w skład Bursy były własnością Miasta Gdańska (organ prowadzący placówkę) i przekazane Bursie w użytkowanie (Bursa nie posiadała dokumentacji projektowej budynków).

(dowód: akta kontroli str. 29-36,39)

- 1.4. Bursa prowadziła „Księgę uczniów Bursy Gdańskiej – Budynek nr 1”, do której wpisywała dane wychowanków określone w przepisie § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r.², a następnie § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r.³.
(dowód: akta kontroli str. 51-54,60-61)
- 1.5. W Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych Systemu Informacji Oświatowej Ministerstwa Edukacji Narodowej dostępnym na stronie www.sio.men.gov.pl (zakładka RSPO) zamieszczono prawidłowe dane podstawowe o Bursie Gdańskiej. Według zestawień przekazanych przez Bursę do SIO na dzień 30 września 2012 r., 2013 r. i 2014 r. wykazane w nich dane liczbowe w zakresie zakwaterowania dotyczyły ogółem odpowiednio: 293, 299 i 330 korzystających z Bursy. Ww. dane zbiorcze dotyczyły łącznej liczby wychowanków osobno zakwaterowanych w Bursie (w Budynku nr 1, 2 i 3) oraz osobno zaewidencjonowanych w placówce (w Księgach wychowanków Budynku nr 1, 2 i 3).
(dowód: akta kontroli str. 62-67)
- 1.6. Bursa uznawała ucznia za wychowanka z chwilą jego zakwaterowania w Bursie po wcześniejszym spełnieniu wymogów formalnych, tj. po złożeniu i zaakceptowaniu złożonego przez rodziców lub prawnych opiekunów ucznia wniosku o jego przyjęcie oraz uzyskaniu pozytywnej decyzji Komisji Kwalifikacyjnej działającej w Bursie.

Bursa podawała do SIO spis wychowanków na dzień 30 września każdego roku szkolnego na podstawie faktycznej liczby uczniów zakwaterowanych w Bursie, ustalonej w oparciu o prowadzoną ewidencję m.in. zeszyty obecności wychowanków.
(dowód: akta kontroli str.60-61)
- 1.7. W roku szkolnym 2012/13 (od września do czerwca) w Bursie zamieszkało 344 uczniów, z czego przez cały okres mieszkało 202 wychowanków, a 142 krócej niż 10 miesięcy, co stanowiło 41,3% ogółu uczniów. W roku szkolnym 2013/14 w Bursie zamieszkało 331 uczniów, z czego w całym okresie mieszkało ich 219, a 112 z nich krócej niż 10 miesięcy (33,8%). Przyczynami krótszego zamieszkania wychowanków w Bursie (Budynek nr 1) była m.in. matura, praktyki szkolne, przeniesienie, zawieszenie lub skreślenie dyscyplinarne oraz rezygnacja. W roku szkolnym 2012/13 na 70 wychowanków mieszkających krócej niż 10 miesięcy, z mieszkania w Bursie zrezygnowało 14 uczniów, z tego pięcioro w związku z podjęciem decyzji o dojazdach do szkoły z domu, czworo z powodu przeniesienia się na prywatną kwaterę i pięcioro w wyniku zmiany szkoły na szkołę z internatem lub poza Gdańskiem, natomiast w roku szkolnym 2013/14 na 55 takich wychowanków, z Bursy zrezygnowało 22 uczniów, z tego 14 w wyniku decyzji o dojazdach do szkoły z domu, pięcioro z powodu przeniesienia się na prywatną kwaterę i troje w związku ze zmianą szkoły.
(dowód: akta kontroli str. 40,55-59)
- 1.8. Na jednego wychowawcę Bursy (w przeliczeniu na pełen etat) w roku szkolnym 2012/13 przypadało 13 wychowanków, a w roku 2013/14 – 14 wychowanków. Według stanu na dzień 31 marca 2015 r. w Bursie zatrudnionych było 24 wychowawców oraz czterech dyrektorów (w tym trzech wicedyrektorów) –

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. Nr 23, poz. 225 ze zm. – obowiązujące do 2 września 2014 r.).

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz. U. z 2014 r. poz. 1170).

również na godzinach wychowawców. Wszyscy oni posiadali wykształcenie wyższe i przygotowanie pedagogiczne.

Kwalifikacje kadry wychowawczej Bursy były zgodne z wymogami określonymi w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r.⁴.

W okresie objętym kontrolą w Busie nie pracowali wolontariusze. Bursa nie zatrudniała też pielęgniarki.

(dowód: akta kontroli str.37,38, 41-47)

- 1.9. Zgodnie ze Statutem Bursy o przyjęciu do placówki rozstrzygał Dyrektor Bursy na podstawie opinii Komisji Kwalifikacyjnej. Pierwszeństwo w przyjęciu do Bursy przysługiwało uczniom mieszkającym w miejscowości, z której dojazd do szkoły nie był możliwy, uczniom kontynuującym naukę, którzy w poprzednim roku mieszkali w Bursie oraz wychowankom placówek opiekuńczo-wychowawczych korzystających z opieki całkowitej i dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych. W postępowaniu rekrutacyjnym wychowanków na rok szkolny 2014/2015 Bursa stosowała ww. kryteria, określone w Regulaminie kwalifikowania uczniów do zamieszkania w Bursie Gdańskiej na podstawie § 18 Statutu Bursy Gdańskiej oraz § 6 Regulaminu Bursy Gdańskiej z 2011 r.

Badanie dokumentacji (20 uczniów) w zakresie procesu rekrutacji wychowanków do Bursy wykazało, że Bursa wymagała od rodziców lub opiekunów ucznia złożenia „Wniosku o przyjęcie do Bursy” oraz (fakultatywnie) „Oświadczenia rodziców lub opiekunów o dochodach rodziny”. Wniosek o przyjęcie do Bursy zawierał m.in. imię i nazwisko ojca oraz matki (opiekunów), adresy ich zamieszkania oraz numery telefonów, imię i nazwisko wychowanka, datę i miejsce urodzenia oraz PESEL, datę przyjęcia wychowanka, nazwę szkoły i numer klasy, a także oświadczenie rodziców, że: (a) kwestionariusz w sprawie wysokości dochodów przypadających na osobę w rodzinie dostarczą nie później niż do dwóch tygodni od rozpoczęcia roku szkolnego, (b) zapoznali się z Regulaminem Bursy, (c) zobowiązują się do stałych kontaktów z kadra wychowawczą Bursy, (d) terminowo będą uiszczać świadczenia za pobyt dziecka w Bursie, (e) zobowiązują się do ponoszenia wszelkiej odpowiedzialności materialnej za szkody w majątku Bursy wynikające z winy ich dziecka, (f) wyrażają zgodę na uzyskiwanie przez wychowawców Bursy pełnych informacji o wynikach i postępach w nauce ich dziecka ze szkoły, do której ono uczęszcza, (g) wyrażają zgodę na poddanie ich dziecka badaniu alkomatem w sytuacjach wskazujących na spożycie alkoholu oraz testami na obecność narkotyków w uzasadnionych wypadkach, (h) w sprawach nagłych dotyczących zdrowia ich dziecka i wszelkich innych problemów wynikających z jego pobytu w placówce, zobowiązują się do natychmiastowego osobistego kontaktu z kadra wychowawczą Bursy. Ponadto, wniosek zawierał dodatkowe informacje rodziców, tj.: czy ich dziecko ma problemy zdrowotne (czy przyjmuje leki i jakie), inne informacje jakie rodzice chcieliby przekazać (pomocne w planowaniu pracy opiekuńczo-wychowawczej) oraz czy i jakiej szczegółowej pomocy wymaga ich dziecko w sferze opiekuńczo-wychowawczej.

W postępowaniu rekrutacyjnym zakończonym przyjęciem ucznia do Bursy, z rodzicami (opiekunami) ucznia zawierana była „Umowa przyjęcia ucznia do Bursy Gdańskiej”. Umowa ta określała m.in. czas na jaki została zawarta, imię

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (D z. U. z 2013 r. poz. 1207 ze zm.).

i nazwisko wychowanka oraz PESEL, nazwę szkoły wychowanka, a także zobowiązania Bursy do zakwaterowania ucznia, zapewnienia codziennego wyżywienia, realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienia opieki i bezpieczeństwa na terenie placówki i podczas zajęć organizowanych przez Bursę. Natomiast rodzice zobowiązywali się do regularnego wnoszenia opłat za pobyt ich dziecka w Bursie, respektowania zasad pobytu dziecka w placówce, współdziałania z wychowawcą w zakresie opieki i wychowania, a w przypadku choroby odebrania dziecka z Bursy, pokrycia kosztów zniszczenia lub uszkodzenia mienia placówki, spowodowanych przez dziecko. Ponadto, umowa regulowała m.in. terminy i wysokość opłat za pobyt, dni i godziny funkcjonowania Bursy, zobowiązanie rodziców do poinformowania dyrekcji Bursy o stanie zdrowia wychowanka będącego pod stałą opieką lekarza specjalisty, zaopatrzenie wychowanka przez rodziców w lekarstwa i inne środki medyczne, powiadamianie rodziców o zachorowaniu wychowanka, przypadkach spożycia alkoholu lub zażycia środków odurzających, przypadkach wezwania pogotowia ratunkowego lub policji, zobowiązanie rodziców do systematycznego kontaktu z kadrą wychowawczą oraz udziału w zebraniach z rodzicami organizowanymi przez Bursę. Natomiast wychowankowie Bursy zobowiązani byli do zapoznania się z regulaminami, zasadami pobytu i zachowania w Bursie oraz ich przestrzegania, a także podleganiu karom w przypadku złamania tych zasad.

Postępowanie rekrutacyjne na rok szkolny 2014/2015 Bursa przeprowadziła w oparciu o kryteria określone w „Regulaminie kwalifikowania uczniów” z 2011 r. Według protokołu Komisji Kwalifikacyjnej z dnia 18 lipca 2014 r. do zakwaterowania w Bursie rekomendowano wychowanków po weryfikacji dokumentów dotyczących naboru i w oparciu o kryteria określone w ww. Regulaminie kwalifikowania uczniów do Bursy. W postępowaniu tym na 330 miejsc w Bursie zakwalifikowano 330 uczniów. Z chwilą zakwaterowania się wychowanka w Bursie odnotowywano go w ewidencji Bursy (m.in. zeszyt obecności wychowanków).

Objęte badaniem ww. przypadki niezakwalifikowania ucznia do Bursy dotyczyły nie spełnienia wymogów formalnych (trzy przypadki) oraz braku miejsc w Bursie (siedem przypadków, z tego w trzech szkoła ucznia miała własny internat, w dwóch uczeń był zakwaterowany już w internacie i w dwóch pierwszeństwo mieli uczniowie z klas niższych).

Statut Bursy nie regulował osobno procedury przyjmowania do Bursy cudzoziemców. W latach szkolnych objętych kontrolą do Bursy (Budynek nr 2) wnioski o przyjęcie złożyło łącznie 20 uczniów (dwóch w roku szkolnym 2012/13 oraz 18 w roku 2014/15), z których przyjęto wszystkich. Ww. uczniowie byli obywatelami Ukrainy w wieku od 16 do 20 lat.

(dowód: akta kontroli str. 8,16,20-21,68-77,79-85)

- 1.10. Zgodnie ze Statutem Bursy, podstawową formą organizacyjną pracy z uczniami była grupa wychowawcza, której liczebność nie mogła przekraczać 35 uczniów. Statut dopuszczał tworzenie grup integracyjnych, w których liczebność wychowanków nie mogła być większa niż 20 uczniów, w tym od 3 do 5 wychowanków niepełnosprawnych oraz grup wychowawczych obejmujących wyłącznie wychowanków wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania odpowiadającej liczbie uczniów w oddziale odpowiedniego rodzaju szkoły specjalnej.

W latach szkolnych objętych kontrolą w Bursie funkcjonowało po 11 grup wychowawczych, w tym dwie, a następnie po jednej – grupy specjalne.

Liczebność grup wychowawczych (po cztery grupy w Budynku nr 1) wynosiła od 27 do 35 wychowanków, natomiast liczebność grup wychowawczych specjalnych (w Budynku nr 2) wynosiła odpowiednio: 8, 12 i 18 wychowanków (grup wychowawczych integracyjnych nie utworzono).

(dowód: akta kontroli str. 8,15,78)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W postępowaniu rekrutacyjnym do Bursy w roku szkolnym 2014/15 nie zastosowano kryteriów, o których mowa w art. 20p ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵ (dalej: „ustawa o systemie oświaty”) ponieważ – jak wyjaśnił Dyrektor Bursy, w roku szkolnym 2014/2015 organ prowadzący placówkę nie zdołał przyznać każdemu kryterium, o którym mowa w ustawie, określonej liczby punktów oraz nie określił dokumentów niezbędnych do potwierdzenia kryteriów. Stąd też nowelizacja przepisów ww. ustawy w zakresie procesu rekrutacji nie została wprowadzona w życie (nie znowelizowano Statutu Bursy Gdańskiej). Obecnie opracowywane są kryteria obowiązujące na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego (określone przez organ prowadzący na podstawie art. 20p tej ustawy), które będą obowiązywać w postępowaniu rekrutacyjnym na rok szkolny 2015/2016.

(dowód: akta kontroli str. 5-18,20-21,68-77,79-83)

Bursa prowadziła „Księgę uczniów Bursy Gdańskiej – Budynek nr 1”, do której wpisywała dane wychowanków, jednak wpisów tych nie dokonywała chronologicznie, tj. według dat przyjęcia wychowanków do placówki, co było niezgodne z przepisem § 5 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r., a następnie § 7 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r.

Z wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora Bursy wynika, że dane do Księgi uczniów – Budynek nr 1 zostały przepisane z Dzienników zajęć wychowawczych danych grup wychowanków.

(dowód: akta kontroli str. 51-54,60-61)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Działalność opiekuńczo-wychowawcza

Opis stanu
faktycznego

2.1. W sporządzonych przez Bursę protokołach z posiedzeń Rady Pedagogicznej i sprawozdaniach z planu pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz z realizacji programu profilaktyki, wskazano m.in. główne problemy związane z funkcjonowaniem Bursy:

- podatność części uczniów, w tym również dziewczyn na palenie tytoniu, alkohol i dopalacze,
- zagrożenia ze strony sekt w przypadku młodzieży odrzuconej lub zagubionej emocjonalnie,
- brak dobrego kontaktu z rodzicami wychowanków, w tym przede wszystkim tych sprawiających kłopoty wychowawcze (zbyt duża tolerancyjność rodziców, okłamywanie wychowawców, zatajanie informacji),
- wypisywanie się ze stołówki na rzecz jedzenia na mieście („fastfoody”),
- brak zainteresowania szkół pobylem i zachowaniem ich uczniów w Bursie.

W następstwie ww. problemów Bursa podejmowała m.in. następujące działania:

- zachęcanie wychowanków do udziału w kołach zainteresowań i do aktywnego wypoczynku (olimpiady, zawody, ćwiczenia sportowe),
- przestrzeganie zasad określonych regulaminem Bursy,

⁵ (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).

- wzmożenie współpracy z rodzicami wychowanków (cotygodniowy kontakt telefoniczny),
- podejmowanie prób współpracy na linii dom - szkoła,
- prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej i integracyjnej, w tym profilaktyka uzależnień, przeciwdziałania przemocy i agresji oraz prozdrowotna (wykłady, kino, teatr, konkursy, warsztaty, zawody, prezentacje, grill, akcje charytatywne, współpraca ze Strażą Miejską oraz z placówkami edukacyjnymi i pomocowymi).

(dowód: akta kontroli str.247-277)

- 2.2. Bursa prowadziła teczki wychowanków w segregatorach założonych osobno dla każdej z grup wychowawczych w danym roku szkolnym. W teczkach tych umieszczano m.in. „Wniosek o przyjęcie do Bursy”, „Umowę przyjęcia ucznia do Bursy”, „Oświadczenie rodziców lub opiekunów o dochodach rodziny”, „Zgodę rodziców na udział dziecka w zajęciach dodatkowych i wycieczkach organizowanych przez Bursę” i „Kartę spostrzeżeń i informacji o wychowanku”. Ponadto, w „Dzienniku zajęć wychowawczych” prowadzonym dla każdej grupy w roku szkolnym, Bursa wpisywała informacje o wychowanku dotyczące m.in. kontaktów z rodziną i osiągnięć edukacyjnych ucznia (oceny z przedmiotów szkolnych).

(dowód: akta kontroli str. 278-292)

- 2.3. Poddane badaniu dwa „Dzienniki zajęć wychowawczych” z roku szkolnego 2012/13 i 2013/14 zawierały informacje (wpisy) o kontaktach Bursy z rodzicami wychowanków. Kontakty (głównie telefoniczne) oraz współpraca z rodzicami wychowanków prowadzona była w sytuacjach niezbędnych i dotyczyła przede wszystkim wyjazdów wychowanków z placówki, spraw zdrowotnych, ocen i frekwencji szkolnej, problemów wychowawczych (zachowanie, dyscyplina, utrzymanie porządku) oraz pomocy psychologicznej.

(dowód: akta kontroli str. 5-18,304-311)

- 2.4. Rodzice uczniów wyrazili zgodę na „uzyskiwanie przez wychowawców bursy pełnych informacji o wynikach i postępach w nauce” ich dzieci, podpisując oświadczenie o ww. treści, zawarte w kwestionariuszu „Wniosku o przyjęcie do Bursy Gdańskiej”.

Poddane badaniu dwa ww. „Dzienniki zajęć wychowawczych” zawierały wpisy o osiągnięciach edukacyjnych wychowanków Bursy, tj. oceny z przedmiotów lub średnią z ocen, ocenę z zachowania ucznia, a także informacje o frekwencji szkolnej.

Według informacji odnotowywanych na bieżąco przez wychowawców w prowadzonych w placówce: „Zeszycie dyżurów wychowawców” oraz „Bieżącej informacji dla wychowawców”, współpraca Bursy ze szkołami wychowanków dotyczyła najczęściej frekwencji, wyników w nauce oraz zachowania (postawy ucznia). W ocenie Zastępcy Dyrektora Bursy (Budynek nr 1) Bursa nie miała problemów w kontaktach ze szkołami wychowanków.

Wychowankowie Bursy mieli zapewniony stały dostęp do nauki własnej w trzech pomieszczeniach Bursy, tj. w świetlicy, sali komputerowej i sali konferencyjnej.

W okresie objętym kontrolą Bursa zorganizowała korepetycje z matematyki dla grupy 10 wychowanków (prowadzone w okresie od 2 do 31 marca 2015 r.).

(dowód: akta kontroli str. 5-18,29-32,304-318)

- 2.5. Bursa (Budynek nr 1) posiadała izolatkę (na IV piętrze), tj. osobny pokój z łazienką i kuchnią wyposażony w RTV, lodówkę i kuchenkę mikrofalową.

Objęte kontrolą akta osobowe wychowawców Bursy wykazały, że przeszli oni przeszkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy, o której mowa w § 21 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶ (dalej: „rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r.”).

Bursa posiadała opracowaną „Procedurę postępowania nauczycieli – wychowawców z wychowankiem chorym”.

Według informacji z Pogotowia Ratunkowego, w badanym okresie w Bursie (Budynek nr 1) przeprowadzono ogółem osiem interwencji, tj. jedną w 2013 r. (przewiezienie do szpitala z powodu bólu brzucha), dwie w 2014 r., w tym w jednym przypadku w dniu 12 marca 2014 r. dotyczyło to zbiorowego przypadku nieżyty pokarmowego u 29 wychowanków placówki (wirus Rota), z których do szpitala przewieziono 15 osób (w drugim przypadku do szpitala przewieziono wychowanka z powodu bólu brzucha) oraz pięć w 2015 (styczeń-kwiecień), z których do szpitala przewieziono cztery osoby (nerwobóle w klatce piersiowej, ogólne osłabienie i bóle, zasłabnięcia).

W dwóch zbadanych przypadkach udzielenia pomocy w porze dziennej i nocnej, tj. z dnia 13 stycznia 2015 r. (nerwobóle w klatce piersiowej – przewiezienie do szpitala) oraz z dnia 10 marca 2015 r. (zdenerwowanie - pozostawienie na miejscu) nie stwierdzono niezgodności postępowania wychowawców z obowiązującymi w Bursie procedurami (m.in. wezwano pogotowie, zawiadomiono rodziców, w pierwszym przypadku wychowanka była pełnoletnia i po badaniach powróciła do Bursy, w drugim przypadku przyjechała mama uczennicy i zabrała córkę do domu).

(dowód: akta kontroli str. 29-32,37,319-347)

- 2.6. Statut oraz Regulamin Bursy nie regulowały osobnych zasad rekrutacji uczniów przewlekle chorych lub wymagających podawania leków.

Bursa uzyskiwała informacje o stanie zdrowia wychowanka z wypełnionego przez rodziców „Wniosku o przyjęcie do Bursy Gdańskiej” (dodatkowe informacje od rodziców m.in. dotyczące problemów zdrowotnych oraz przyjmowanych leków).

Bursa posiadała „Procedurę postępowania nauczycieli – wychowawców z wychowankiem chorym”, w której określono m.in., że wychowawca posiada podstawowe informacje o stanie zdrowia wychowanków (rodzaj opieki, metody leczenia, nazwa, działanie, dawkowanie oraz okres podawania leku, działania niepożądane) oraz, że w przypadkach wychowanków regularnie zażywających leki niezbędne jest zaświadczenie o rodzaju leku i sposobie jego przyjmowania potwierdzone przez lekarza, a także pisemna prośba rodzica o możliwości wydawania leku w placówce.

Według stanu na 12 czerwca 2015 r. w Bursie (Budynek nr 1) zakwaterowana była jedna osoba wymagająca stałego podawania leków. Placówka nie wyznaczyła imiennie wychowawców do nadzorowania przyjmowania leków przez uczniów ponieważ leki podawał wychowawca aktualnie będący na dyżurze (system zmianowy pracy wychowawców). Bursa nie prowadziła także ewidencji podawania leków.

⁶ Dz. U. z 2003 r., Nr 6, poz. 69 ze zm.

Ponadto, w okresie objętym kontrolą w Bursie nie było wychowanków ze stwierdzonymi uczuleniami, w tym wymagających diety bezglutenowej.

Według wyjaśnień zastępcy Dyrektora Bursy, stołówka uwzględniała nawet potrzeby wychowanków w zakresie diety wegetariańskiej.

Bursa (Budynek nr 1) nie posiadała publikacji pt. „One są wśród nas” (dotyczącej dzieci przewlekle chorych)⁷. Wychowankowie przewlekle chorzy (uczniowie wymagający stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania) zakwaterowani byli w Bursie przy ul. Lastadia (Budynek nr 2).

(dowód: akta kontroli str.5-28, 278-279, 335,351-352)

- 2.7. W Statucie Bursy określono m.in. warunki pobytu wychowanków w placówce, w tym zapewniające im bezpieczeństwo i zaspokojenie potrzeb oraz ochronę przed przemocą psychiczną i fizyczną, swobodę wyrażania myśli oraz przekonań.

Bursa (Budynek nr 1) prowadziła ewidencję wyjść i powrotów wychowanków do placówki (znajdująca się w pokoju wychowawców), w której wychowawca odnotowywał pod datą dzienną nazwisko wychodzącego wychowanka oraz godzinę jego wyjścia i godzinę powrotu.

W Statucie Bursy określono przypadki oraz zasady, zgodnie z którymi Rada Pedagogiczna może podjąć uchwałę upoważniającą Dyrektora Bursy do skreślenia ucznia z listy wychowanków Bursy.

W latach objętych kontrolą w Bursie było łącznie 10 przypadków skreślenia ucznia z listy wychowanków. W roku szkolnym: 2012/13 – dwa przypadki (notoryczne łamanie regulaminu placówki), w 2013/14 – jeden przypadek (spożycie alkoholu) oraz w 2014/15 (do 15 czerwca) – siedem przypadków (notoryczne łamanie regulaminu – 2, posiadanie środka odurzającego – 1, użycie środka odurzającego – 1, samowolne opuszczenie placówki – 2, spożycie alkoholu – 1). Ponadto, w ww. okresie Dyrektor Bursy:

- a) przeniósł dyscyplinarnie (do innego budynku) łącznie dziewięć wychowanków, z tego: w 2012/13 – trzech (łamanie regulaminu – 1, spożycie alkoholu – 2), w 2013/14 – czterech (spożycie alkoholu – 4) oraz w 2014/15 – dwóch (spożycie alkoholu – 1, bałagan i nieporządek – 1),
- b) zawiesił prawo do zamieszkania w Bursie łącznie ośmiorgu wychowankom, z tego w 2013/14 – czterem (spożycie alkoholu – 3, zaległości finansowe – 1) oraz w 2014/15 – czterem (łamanie regulaminu – 3, użycie środka odurzającego – 1),
- c) udzielił nagany łącznie 34 wychowankom, z tego: w 2012/13 – 15 wychowankom (łamanie regulaminu – 7, spożycie alkoholu – 7, bójka poza placówką – 1), w 2013/14 – 12 wychowankom (spożycie alkoholu – 6, łamanie regulaminu – 3, palenie tytoniu – 2, kradzież w sklepie spożywczym – 1) oraz w 2014/15 – 7 wychowankom (spożycie alkoholu – 4, łamanie regulaminu – 3),
- d) udzielił upomnienia łącznie 11 wychowankom, z tego wszystkie w roku szkolnym 2014/15 za łamanie regulaminu placówki.

Bursa posiadała opracowane „Postępowanie proceduralne wobec wychowanków podejrzanych o spożycie alkoholu” oraz „Zalecenia proceduralne w przypadku wychowanków używających narkotyki”.

⁷ Publikacje przygotowane w ramach rządowego programu „Bezpieczna i przyjazna szkoła” na zlecenie Ministra Edukacji Narodowej, we współpracy z Ministrem Zdrowia oraz Pełnomocnikiem Rządu do spraw Równego Traktowania.

Według informacji z Policji, w badanym okresie w Bursie (Budynek nr 1) była jedna interwencja Policji. 26 marca 2013 r. o godz. 20.49 wychowawca powiadomił, że jeden z wychowanków Bursy „zrobił mu 3 zdjęcia bez jego zgody i w związku z tym czuje się zagrożony (w obecności funkcjonariuszy uczeń skasował zdjęcia)”.

W okresie objętym kontrolą w Bursie (Budynek nr 1) nie było przypadku zniszczenia przez wychowanka sprzętu lub wyposażenia placówki.

Bursa posiadała opracowany Program Profilaktyki na lata 2011-2014 i Program Profilaktyki na lata 2014-2017 (przyjęte i zatwierdzone przez Radę Pedagogiczną Bursy odpowiednio 30 sierpnia 2011 r. i 28 sierpnia 2014 r.) oraz Plany pracy opiekuńczo-wychowawczej Bursy Gdańskiej na lata szkolne: 2012/13, 2013/14 i 2014/15. Opracowania te zawierały problematykę dotyczącą zapobiegania narkomanii.

W Programach profilaktyki określono m.in., że podlegają one ewaluacji poprzez monitoring, obserwacje i ankietowanie (badanie skuteczności oddziaływania na wybranej grupie młodzieży oraz w wybranym obszarze).

W Planach pracy opiekuńczo-wychowawczej określono m.in. zadania i cele, na które składały się: działania opiekuńczo wychowawcze na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa wychowanków, mieszkam w bursie i jestem świadomym członkiem jej społeczności, kształtowanie odpowiedzialnej postawy wobec obowiązków w bursie i szkole, kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu, rozwijanie postaw zainteresowania ofertą zajęć proponowanych przez bursę, przygotowanie do życia w społeczeństwie, przygotowanie do życia w rodzinie oraz współpraca z rodzicami i środowiskiem.

(dowód: akta kontroli str. 5-18,27-32,348-350,353-408)

- 2.8. Zgodnie z rozkładem dnia wychowanków określonym w „Regulaminie Bursy Gdańskiej” m.in. od 19.00 do 20.00 była kolacja, a od 22.00 do 6.30 obowiązywała cisza nocna. Administracja Bursy (w tym będący wychowawcami dyrektor i wicedyrektor) pracowała do godziny 15.30, a po tej godzinie w Budynku nr 1 dyżur pełnili tylko wychowawcy. Według tygodniowego grafiku pracy wychowawców do 22.00 w placówce pozostawało od dwóch do trzech wychowawców, a na dyżurze nocnym – jeden. W okresie objętym kontrolą wychowawca na dyżurze nocnym miał pod opieką ok. 100 wychowanków (Budynek nr 1).

Poddane badaniu dwa przypadki ukarania wychowanków Bursy (Budynek nr 1) wykazały, że 25 kwietnia 2014 r. o godz. 0.30 wychowawca (zaniepokojony głośną rozmową) wszedł do pokoju wychowanków i stwierdził, że mogą oni być pod wpływem alkoholu. Przeprowadzone alkomatem badania potwierdziły, że wychowankowie spożyli alkohol. Wychowankowie napisali wyjaśnienia, że byli w pubie na piwie. Wychowawca powiadomił telefonicznie Wicedyrektora Bursy. Policji ani Pogotowia nie wezwano. Rano wychowawca powiadomił telefonicznie rodziców wychowanków. Decyzją Dyrektora Bursy z dnia 29 kwietnia 2014 r. (na wniosek Rady Pedagogicznej) wychowanków przeniesiono karnie (do końca roku szkolnego) do Budynku nr 2 i 3.

Zgodnie z „Postępowaniem proceduralnym wobec wychowanków podejrzanych o spożycie alkoholu”, Bursa m.in.:

- w przypadku podejrzenia spożycia alkoholu przez wychowanka, wychowawca stwierdza stan rzeczywisty wychowanka poprzez badanie alkomatem,
- wychowawca przeprowadza z wychowankiem rozmowę wyjaśniającą uwarunkowania spożycia alkoholu,

- jeśli zachowanie wychowanka nie budzi wątpliwości co do jego dalszego zachowania i stanu zdrowia, może on pozostać w miejscu zakwaterowania,
- w przypadku rażącego zachowania (brak reakcji wychowanka na polecenia wychowawcy) wychowawca zobowiązany jest powiadomić Straż Miejską lub Policję,
- w przypadku wychowanka poniżej 18 roku życia wychowawca zobowiązany jest powiadomić Policję,
- w przypadku spożycia alkoholu przez nieletniego należy powiadomić Pogotowie Ratunkowe,
- o powyższych zdarzeniach wychowawca zobowiązany jest zawiadomić rodziców wychowanka,
- zebrany materiał wychowawca przedstawia swojemu przełożonemu.

Wicedyrektor Bursy wyjaśniła, że w ww. sprawie nie zawiadomiono Policji oraz nie wezwano Pogotowia Ratunkowego ponieważ wychowankowie byli pełnoletni i niezakłócający spokoju, a ich stan zdrowia nie budził wątpliwości. Wcześniejsze przypadki wezwania służb w podobnych sprawach określano jako bezzasadne i niepotrzebne (Policja stwierdzała, że Bursa jest miejscem ich zamieszkania, a Pogotowie, że stan ich zdrowia nie wymaga hospitalizacji).

W opinii Dyrektora Bursy nie ma większych problemów z zapewnieniem opieki wychowankom w porze nocnej. W przypadku choroby wychowanka wzywa się dodatkowego wychowawcę lub wicedyrektora, aby pojechał z chorym do placówki opieki zdrowotnej.

(dowód: akta kontroli str. 19-28,409-413)

- 2.9. Wychowankowie Bursy wymagający stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania byli przyjmowani do placówki przy ul. Lastadia (Budynek nr 2).

Według stanu na 30 września: 2012, 2013 i 2014 roku w Bursie (Budynek nr 2) zakwaterowanych było odpowiednio: 19, 10 i 13 wychowanków będących uczniami szkół specjalnych.

(dowód: akta kontroli str.5-18,62-67)

- 2.10. We „Wnioskach o przyjęcie do Bursy Gdańskiej” rodzice wychowanków nie podawali informacji o godzinach przyjazdu i wyjazdu ich dzieci z placówki. Natomiast „Umowy przyjęcia ucznia do Bursy” zawierały informację dla rodziców, że Bursa jest czynna w dni nauki szkolnej, tj. od godz. 16.00 w niedzielę do godz. 17.00 w piątek (w uzasadnionych przypadkach przez weekend).

Statut Bursy nie regulował szczegółowo zasad przebywania wychowanków w weekendy.

Przez cały rok szkolny opiekę wychowawczą w weekendy sprawowali wychowawcy w Budynku nr 2. Dyrektor Bursy wyjaśnił, że wychowankowie, którzy z różnych względów nie mogli wyjechać do domów mieszkali w te dni w placówce przy ul. Lastadia. W weekendy opieka wychowawcza prowadzona była rotacyjnie według harmonogramu opracowanego na dany rok szkolny (dyżury w tym czasie były jednoosobowe).

W kontroli (Budynek nr 1) nie stwierdzono przypadku zobowiązania wychowanka Bursy do opuszczenia pokoju ze względu na zakwaterowanie osób innych niż wychowankowie.

(dowód: akta kontroli str.5-28, 72-77,278-283,433-435)

2.11. W okresie objętym kontrolą w Bursie działał Zespół Wychowawczy, który okresowo sporządzał sprawozdania ze swojej pracy. Według sprawozdania Zespołu Wychowawczego za rok szkolny 2012/13 we wszystkich grupach wychowawczych przeprowadzono diagnozy środowisk rodzinnych oraz potrzeb wychowanków z uwzględnieniem ich sytuacji finansowej. Oceniono, że stała praca wychowawcza motywująca do nauki, kontakty ze szkołami i rodzicami wychowanków sprzyjały wysokiej średniej ocen uzyskiwanych przez uczniów. W sprawozdaniu za rok szkolny 2013/14 Zespół omówił najważniejsze problemy pracy wychowawczej, w tym system nagród i kar. Wskazano problemy do monitorowania i pracy, w tym korzystanie przez młodzież z używek (alkohol, papierosy, narkotyki) oraz niską aktywność i niechęć do spędzania czasu poza komputerem. Według sprawozdania za I semestr roku szkolnego 2014/15 na ostatnim z czterech posiedzeń dokonano analizy działań wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych. Omówiono brak dbałości o czystość i estetykę pokoi mieszkalnych oraz korzystanie z indywidualnych urządzeń elektronicznych w trakcie ciszy nocnej. Problemem dla Bursy była niska frekwencja wychowanków na organizowanych przez Bursę zajęciach pozalekcyjnych, nasilający się problem e-papierosów (bagatelizowanie sprawy przez rodziców) oraz niewystarczająca z nimi współpraca. Rozważano pomysł warsztatów dla młodzieży na temat sposobów i technik efektywnego samouczenia.

Bursa prowadziła objęte badaniem dzienniki zajęć wychowawczych w sposób określony w przepisie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r., a następnie § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r.

Bursa dokumentowała prowadzone prace opiekuńczo-wychowawcze z wychowankami m.in. w „Karcie spostrzeżeń i informacji o wychowanku”, a także w „Zeszycie dyżurów wychowawców” oraz zeszycie „Bieżących informacji dla wychowawców” (prowadzonych osobno dla każdego roku szkolnego).

Poddane badaniu dwie „Karty spostrzeżeń i informacji o wychowanku” wykazały, że wychowawcy danej grupy wychowanków prowadzili je systematycznie, odnotowując w nich istotne wydarzenia, napotkane problemy, a także postawę (kary dyscyplinarne) oraz osiągnięcia wychowanków w całym okresie ich pobytu w Bursie.

W latach szkolnych objętych kontrolą Bursa za pomocą anonimowych ankiet trzykrotnie badała wychowanków w zakresie występowania przemocy oraz innych zjawisk patologicznych. W roku szkolnym 2013/14 przeprowadzono dwie ankiety, tj. ankietę dotyczącą spożywania alkoholu (ustalono m.in., że wychowankowie spożywają alkohol - 88%, w tym większość okazjonalnie oraz, że są oni świadomi zdrowotnych skutków jego nadużywania - 100%), a także ankietę dotyczącą zachowań ryzykownych wśród wychowanków (ustalono m.in., że przestrzeganie regulaminu placówki zapewnia im poczucie bezpieczeństwa - 57% oraz, że na terenie Bursy nie występują zachowania ryzykowne - 87%). Natomiast, w wyniku przeprowadzonej w roku szkolnym 2014/15 ankiety dotyczącej używania narkotyków ustalono m.in.: 58% ankietowanych uznało, że narkotyki to problem, 55% z nich potwierdziło, że proponowano im narkotyki, 39% że próbowało narkotyków, a 81% że potrafi odmówić kiedy je ktoś proponuje.

(dowód: akta kontroli str.288-292,304-316, 346-347,402-404,436-468)

2.12. Zgodnie z § 4 Statutu Bursy, placówka zapewniała wychowankom warunki umożliwiające uczestnictwo w kulturze, sporcie i turystyce.

Według „Sprawozdań z realizacji planu pracy opiekuńczo-wychowawczej”, wychowankowie Bursy uczestniczyli:

- a) w roku szkolnym 2012/13 m.in. w Konkursie Piosenki Burs i Internatów, Konkursie Wiedzy o Gdańsku, konkursie karaoke, ofercie kulturalnej Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „Manhattan” w Gdańsku, warsztatach i pokazie makijażu, wyjściach do kina („Nietykalni”, „Ciacho”, „Intruz”, „Iron Man”), teatru, na basen i lodowisko, na salę gimnastyczną (siatkówka, tenis stołowy), w kołach zainteresowań prowadzonych w placówce (kulinarne, filmowe, sportowe, modelarskie, komputerowe, dekoratorskie, turystyczno-historyczne, kulturalne i oświatowe), a także zorganizowali obchody Dnia Kobiet, ceremonię pożegnania maturzystów, koncert zespołu „Wszystko w miarę i z umiarem” oraz pożegnane grillu,
- b) w roku szkolnym 2013/14 m.in. w Konkursie Piosenki Burs i Internatów Województwa Pomorskiego, Turnieju Wiedzy o Gdańsku, Turnieju Piłki Nożnej Burs i Internatów, konkursach artystycznych, ww. kołach zainteresowań, wyjściach do teatru, na koncert muzyki organowej w Katedrze Oliwskiej, na mecze ligowe i towarzyskie piłki nożnej, siatkowej i koszykowej oraz na basen i lodowisko,
- c) w roku szkolnym 2014/15 (I semestr) m.in. w spotkaniu integracyjnym przy grillu, wycieczce do Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku, wyjściach do kina („Miasto 44”, „Bogowie”), do teatru („Broniewski”, „Grease”, casting do „You Can Dance”), konkursach plastycznych i karaoke, wewnętrznych rozgrywkach sportowych (tenis stołowy, warcaby, szachy), wyjściach na basen i lodowisko, na salę gimnastyczną (siatkówka, koszykówka), wojewódzkim turnieju tenisa stołowego w Chojnicach, konkursie „Mam talent” w Gdyni oraz w akcji honorowego krwiodawstwa.

(dowód: akta kontroli str. 5-18, 415-432)

2.13. Według „Książki kontroli” w latach 2012-2015 (do 31 maja) Kuratorium Oświaty w Gdańsku przeprowadziło w Bursie jedną kontrolę (na podstawie § 15 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania⁸). Kontrola przeprowadzona została 26 lipca 2013 r., tj. w okresie funkcjonowania szkolnego sezonowego schroniska młodzieżowego i dotyczyła oceny wypoczynku w zakresie nadzoru. W protokole z kontroli nie odnotowano uwag i zastrzeżeń.

W okresie objętym kontrolą Bursa sporządziła trzy sprawozdania z realizacji planu nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora Bursy Gdańskiej, tj. za rok szkolny 2012/13, 2013/14 i 2014/15 (I semestr). Sprawozdania te, przedstawiane na zebraniach Rady Pedagogicznej Bursy, zawierały m.in.:

- informacje o ewaluacji wewnętrznej (skład zespołu przygotowujący tematykę i zakres),
- wyniki i spostrzeżenia z kontroli przestrzegania przez nauczycieli przepisów prawa w zakresie działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz statutowej (w 2012/13 – 25 kontroli, w tym: organizacja pracy Bursy i dbałość o profilaktykę, w 2013/14 – 23 kontrole, w tym: kontrola dzienników, roczne plany wychowawcze, pomoc psychologiczno-pedagogiczna i zasady

⁸ Dz. U. z 1997 r. Nr 12, poz. 67 ze zm.

bezpieczeństwa ogólnego, w I semestrze 2014/15 – 25 kontroli w zakresie organizacji pracy Bursy),

- wyniki i spostrzeżenia z przeprowadzonych kontroli doraźnych, z tego w zakresie bezpieczeństwa ogólnego i przeciwpożarowego (2012/13 – 2, I semestr 2014/15 – 1) oraz w zakresie zajęć pozalekcyjnych (2012/13 – 1),

- informacje o szkoleniach i naradach rady pedagogicznej oraz ukończonych przez nauczycieli formach doskonalenia zawodowego,

- obserwacje prowadzonych przez nauczycieli zajęć wychowawczych i opiekuńczych oraz innych zajęć i czynności, w tym obserwacje: diagnozujące, kontrolno-oceniające, zajęć, imprez i uroczystości oraz zebrań z rodzicami.

(dowód: akta kontroli str.205-209,293-303)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Statut Bursy nie określał form współpracy z rodzicami (prawnymi opiekunami) wychowanków oraz ze szkołami wychowanków, o której mowa w § 2 ust. 2 załącznika nr 8 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r.⁹ (dalej: „rozporządzenia MENiS z dnia 7 marca 2005 r.”), a także zakresu pomocy wychowankom z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, wymagającym stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, o której mowa w § 8 tego załącznika.

(dowód: akta kontroli str. 5-18)

W Budynku nr 1, w którym działał Internet nie zainstalowano oprogramowania zabezpieczającego wychowanków przed dostępem do treści mogących stanowić zagrożenie do ich prawidłowego rozwoju, o którym mowa w art. 4a ustawy o systemie oświaty.

Z wyjaśnienia Dyrektora Bursy wynika, że zabezpieczenia takie wymagałyby licznych programów ponieważ nie ma takiego programu, który umożliwiałby pełne zabezpieczenie szkodliwych treści (część młodzieży uczy się informatyki w ZSŁ i ich umiejętności pozwalają na obejście systemu zabezpieczeń).

(dowód: akta kontroli str. 29-32,399-400)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

3. Zapewnienie bezpieczeństwa i higieny

Opis stanu
faktycznego

3.1. Siedziba Bursy Gdańskiej, tj. Budynek nr 1 przy ul. Podwale Staromiejskie był w trwałym zarządzie Zespołu Szkół Łączności w Gdańsku, który prowadził dla niego książkę obiektu budowlanego. Bursa była użytkownikiem części tego obiektu, natomiast roboty remontowe w placówce należały do zadań Dyrekcji Rozbudowy Miasta Gdańska (jednostka organizacyjna Miasta).

W dniach: 18 stycznia 2012 r. oraz 14 stycznia 2015 r. inspektor BHP z Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku przeprowadził kontrole stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w Bursie, w wyniku których stwierdził m.in., że wykonano określone w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁰ 5-letnie przeglądy stanu technicznego i wartości użytkowej budynku (w styczniu 2007 r. i w lipcu 2011 r.), przeglądy półroczne i roczne (ostatni w maju 2014 r.) oraz pomiary instalacji piorunochronnej (ostatni w sierpniu 2012 r.). Przeglądy te wykonano na zlecenie Zespołu Szkół Łączności. Natomiast, badanie szczelności instalacji gazowej (ostatnie w kwietniu 2014 r.), pomiary skuteczności zerowania i rezystancji izolacji przewodów roboczych, napięć i obciążeń oraz sprawności

⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutowych placówek publicznych (Dz. U. Nr 52, poz. 466).

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

połączeń instalacji elektrycznej (ostatnie w maju 2014 r.) oraz badanie stanu technicznego i drożności przewodów kominowych i wentylacyjnych (ostatnie w lipcu 2014 r.) – wykonano na zlecenie Bursy.

Dyrektor Bursy wyjaśnił, że nie sporządzał zestawień robót remontowych, o których mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych¹¹, ponieważ nie był zarządcą budynku. W przypadku uszkodzeń lub awarii stanowiących zagrożenie dla ludzi, mienia lub środowiska stwierdzonych w toku kontroli, Bursa powiadamiała Dyрекcję Rozwoju Miasta Gdańska o koniecznych naprawach lub remontach.

(dowód: akta kontroli str. 198-204)

3.2. Według „Książki kontroli” w latach 2012-2015 (do 31 maja) w Bursie przeprowadzono dziewięć kontroli w zakresie sanitarno-epidemiologicznym:

- Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w grudniu 2013 r.,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku przeprowadził kontrole w lipcu 2013 r. i w lipcu 2014 r.,
- Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w lipcu 2014 r.,
- Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gdańsku przeprowadził kontrole w listopadzie 2012 r., w maju 2013 r., w marcu (dwie) oraz w listopadzie 2014 r.

W wyniku ww. kontroli przeprowadzonej w Bursie (Budynek nr 1) w dniu 28 listopada 2014 r. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny (dalej: „PPWIS”) pismem z dnia 2 grudnia 2014 r. zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego wobec Bursy w związku ze stwierdzeniem podczas kontroli:

- braku suszarek lub ręczników jednorazowych w pomieszczeniach sanitarnych,
- nieporządku i brudnych podłóg w pokojach dla chłopców (w ww. protokole z kontroli wpisano: „brudne podłogi, odzież rozrzucona na łóżkach”),
- pajęczyn na ścianach w sanitariatach i w pomieszczeniu na czystą bieliznę,
- nieprzestrzegania zakazu palenia tytoniu (w ww. protokole z kontroli wpisano: „ślady w kabinie ustępowej świadczące o paleniu, popiół na podłodze oraz misce ustępowej, wyczuwalny zapach po paleniu w pomieszczeniu”).

PPWIS poinformował jednocześnie, że na podstawie zebranego materiału dowodowego zamierza wydać decyzję administracyjną.

W dniu 5 grudnia PPWIS wydał decyzję administracyjną, którą przedłużył do dnia 31 października 2016 r. termin doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego stolarki okiennej w pokojach mieszkalnych na III piętrze budynku (ustalenie z ww. protokołu z kontroli w Bursie).

W okresie objętym kontrolą w Bursie (Budynek nr 1) przeprowadzono n.w. kontrole w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- próbna ewakuacja z obiektu na wypadek powstania pożaru (ostatnia w listopadzie 2014 r.),
- instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (ostatnia w styczniu 2015 r.),
- konserwacji sprzętu p.poż., w tym dotyczącego hydrantów (ostatnia w listopadzie 2014 r.) i gaśnic (ostatnia w marcu 2015 r.).

¹¹ Dz. U. Nr 74, poz. 836 ze zm.

Ponadto, we wrześniu 2014 r. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku (dalej: „PSP”) przeprowadziła czynności kontrolno-rozpoznawcze w Bursie (Budynek nr 1), w wyniku których stwierdziła m.in.:

- brak wyposażenia klatek schodowych służących ewakuacji w urządzenia zapobiegające zadymieniu lub do usuwania dymu,
- nie zapewniono wymaganej długości dojść ewakuacyjnych z pomieszczeń na dwóch kondygnacjach budynku,
- brak systemu sygnalizacji pożarowej,
- odcinki korytarzy będące drogami ewakuacyjnymi nie była wyposażona w awaryjne oświetlenie ewakuacyjne.

W wyniku ww. ustaleń Komendant Miejski PSP w dniu 21 października 2014 r. wydał decyzję wzywającą m.in. do wykonania:

- do dnia 31 grudnia 2014 r. badania wydajności i ciśnienia instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, badania instalacji awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego oraz uzupełnienia oznakowania ewakuacyjnego w obiekcie – Dyrektor Bursy powiadomił PSP o wykonaniu ww. obowiązków pismem z 22 grudnia 2014 r.,
- do dnia 31 grudnia 2015 r. systemu sygnalizacji pożarowej obejmującego urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe służące do samoczynnego wykrywania i przekazywania informacji o pożarze, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych oraz podłączenia urządzeń sygnalizacyjno-alarmowych systemu sygnalizacji pożarowej z obiektem wskazanym przez PSP w sposób z nim uzgodniony (pod rygorem zakazu udostępniania Bursy na potrzeby zamieszkania zbiorowego na noclegi krótsze niż cztery doby) – na podstawie § 28 ust. 1 pkt 12 i § 31 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹² (dalej: „rozporządzenia MSWiA”).

Dyrekcja Rozbudowy Miasta Gdańska pismem z dnia 24 marca 2015 r. powiadomiła Dyrektora Bursy, że wystąpiła do Urzędu Miejskiego w Gdańsku o przeniesienie środków finansowych w celu wykonania niezbędnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z ekspertyzą techniczną uzgodnioną z Pomorskim Komendantem Wojewódzkim PSP.

W ww. okresie w Bursie (Budynek nr 1) przeprowadzono trzy praktyczne sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji, o której mowa w § 17 ust. 2 rozporządzenia MSWiA, tj. w dniach: 23 października 2012 r., 27 listopada 2013 r. oraz 4 listopada 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 205-246)

- 3.3. Oględziny obiektu i wyposażenia Bursy (Budynek nr 1) wykazały, że Bursa znajdowała się na trzech kondygnacjach historycznego budynku (XIX w.) Poczty Polskiej w Gdańsku (jedyne wejście przez recepcję do Bursy prowadziło przez teren, portiernię, korytarz i schody Zespołu Szkół Łączności w Gdańsku). W Bursie funkcjonował wewnętrzny system monitoringu wizyjnego przy użyciu kamer i rejestratora (siedmiodniowy zapis z ciągów komunikacyjnych i sali komputerowej). Placówka dysponowała łącznie 32 pokojami ze 122 łózkami dla wychowanków, tj. 28 pokojami z czterema łózkami, dwoma pokojami z trzema łózkami i dwoma pokojami z dwoma łózkami. Pokoje dla chłopców (czteruosobowe) miały od 5,1 do 8,5 m kw. pow. na osobę, a dla dziewczyn – od 10,5 do 10,0 m kw. pow. na osobę (pokój 4-osobowy), przez 9,2 (pokój 3-osobowy) do 5,3 m kw. pow. na osobę (pokój 2-osobowy). Standardowo w pokojach znajdowały się (w stanie dobrym): łóżka, szafy ubraniowe, stoliki

¹² Dz. U. Nr 109, poz. 719

nocne, półki nad łózkami, biurka, stoły i krzesła. Bursa posiadała izolatkę, tj. osobny pokój z łazienką i kuchnią wyposażony w RTV, lodówkę i kuchenkę mikrofalową. Bursa posiadała trzy pomieszczenia do nauki własnej wychowanków, tj. świetlicę wyposażoną w stoły, krzesła, dwie tablice, bilard, piłkarzyki, video, TV (piętro II), salę komputerową ze stołami, krzesłami i stanowiskami komputerowymi (piętro III) oraz salę konferencyjną, w której do dyspozycji były stoły i krzesła (piętro III). W Bursie znajdował się również pokój wychowawców (szafy, biurka, fotele, krzesła, stoliki, kanapa, TV, komputery, drukarka, telefon, kserokopiarka, stanowisko monitoringu) oraz dwie kuchnie (stoły, krzesła, szafki, lodówki, kuchenki mikrofalowe, garnki, naczynia, sztućce i kuchenka z piekarnikiem), a także suszarnia na bieliznę na poddaszu budynku. Placówka zapewniła uczniom dostęp do ośmiu łazienek (wc, prysznice, umywalki, lustra, suszarki do rąk, papier, pralki automatyczne). Ponadto, Bursa posiadała stołówkę z całodziennym wyżywieniem (w użyczeniu od ZSŁ) oraz dostęp do boiska, sali gimnastycznej i sali do ping-ponga (ZSŁ). Budynek Bursy nie był przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (Bursa nie miała takich wychowanków).

W latach 2012-2014 Dyrektor Bursy zgodnie z przepisem § 3 ust. 1 rozporządzenia MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r., corocznie dokonywał „Przeglądu obiektu i terenu Bursy Gdańskiej nr 1 w zakresie zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektu”. W protokołach z ww. przeglądów stwierdzono zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz pobytu wychowanków w placówce.

(dowód: akta kontroli str.29-36,86-90)

- 3.4. Zgodnie z „Rejestrem wypadków uczniów” oraz według danych przekazanych przez Bursę do SIO, w latach objętych kontrolą w placówce miały miejsce dwa wypadki (zakwalifikowane jako lekkie), w których uczestniczyli wychowankowie placówki. W pierwszym wypadku, do którego doszło 12 marca 2012 r. w Budynku nr 3, wychowanek Bursy doznał rozcięcia dwóch palców prawej ręki sięgając do szuflady, w której znajdowała się pocięta metalowa puszka po napoju. W drugim wypadku, również w Budynku nr 3, w dniu 13 stycznia 2013 r., wychowanka Bursy wychodząc spod prysznicy poślizgnęła się w brodziku i upadając na posadzkę doznała złamania kości łódeczkowatej lewej kończyny górnej. Obojgu wychowankom udzielono pomocy w Pomorskim Centrum Traumatologii im. M. Kopernika w Gdańsku.

Bursa prowadziła „Rejestr wypadków uczniów” w sposób określony przepisem § 50 rozporządzenia MENiS z dnia 31 grudnia 2012 r.

Dyrektor Bursy wyjaśnił, że po ww. wypadkach omówił z wicedyrektorami i pracownikiem BHP (na zespole kierowniczym placówki) przyczyny i okoliczności wypadków, a inspektor BHP przedstawił środki i sposoby niezbędne do zapobieżenia podobnym wypadkom w przyszłości.

(dowód: akta kontroli str.185-197)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Bursa nie przekazała organowi prowadzącemu kopii protokołów z corocznego „Przeglądu obiektu i terenu Bursy Gdańskiej nr 1 w zakresie zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektu” za lata 2012, 2013 i 2014, do czego była zobowiązana przepisem § 3 ust. 2 rozporządzenia MENiS z dnia 31 grudnia 2002 r.

Dyrektor Bursy wyjaśnił, że nastąpiło to w wyniku zapomnienia.

(dowód: akta kontroli str. 29-36,86-90)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

4. Gospodarka finansowa

Opis stanu
faktycznego

- 4.1. Według sprawozdań budżetowych: Rb-27S, Rb-28S i Rb-34S za lata 2012-2014, Bursa prowadząc działalność w następujących podziałkach klasyfikacji budżetowej: dział 801 – Oświata i wychowanie (rozdział 80195 – Pozostała działalność), dział 851 – Ochrona zdrowia (rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi), dział 852 – Pomoc społeczna (rozdział 85295 – Pozostała działalność), dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (rozdziały: 85410 – Internaty i bursy szkolne, 85412 – Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży, 85415 – Pomoc materialna dla uczniów, 85446 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli):
- a) uzyskała dochody ogółem w wysokości: w 2012 r. – 1.245,9 tys. zł, w 2013 r. – 1.209,6 tys. zł (spadek o 2,9%) i w 2014 r. – 1.285,3 tys. zł (wzrost o 6,3%), w tym na rachunku dochodów własnych odpowiednio: 1.057,9 tys. zł, 1.030,3 tys. zł (spadek o 2,6%) i 1.084,0 tys. zł (wzrost o 5,2%) oraz,
- b) wydatkowała ogółem kwoty w wysokości: w 2012 r. – 4.780,3 tys. zł, w 2013 r. – 4.950,0 tys. zł (wzrost o 3,5%) i w 2014 r. – 5.019,2 tys. zł (wzrost o 1,4%), w tym z rachunku dochodów własnych odpowiednio: 1.031,7 tys. zł, 1.056,4 tys. zł (wzrost o 2,4%) i 1.071,8 tys. zł (wzrost o 1,4%).

(dowód: akta kontroli str. 91-108)

- 4.2. Rada Miasta Gdańska uchwałą z dnia 26 lutego 2007 r. zezwoliła na prowadzenie rachunku dochodów własnych Bursy oraz uchwałą z dnia 26 kwietnia 2007 r. zezwoliła na prowadzenie rachunku dochodów własnych Bursie działającej jako szkolne sezonowe schronisko młodzieżowe. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Gdańska z dnia 28 października 2010 r. Bursa mogła gromadzić dochody własne z tytułu m.in. spadków, zapisów i darowizn oraz wpłat za wyżywienie, a Bursa działająca jako schronisko z tytułu świadczonych usług. Tak gromadzone dochody mogły być przeznaczone na cele wskazane przez spadkodawców i darczyńców oraz zakup środków żywności (bursa), a także na finansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych oraz na inne cele związane z działalnością podstawową (bursa jako schronisko).

W latach 2012-2014 na rachunku dochodów własnych, o którym mowa w art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹³ (dalej: „ustawa o finansach publicznych”), Bursa uzyskała dochody w wysokości (dział 854, rozdział 85410):

- w 2012 r. ogółem 1.057,9 tys. zł, z tego w §0830 – 1.051,1 tys. zł i w §0920 – 6,8 tys. zł,
 - w 2013 r. ogółem 1.030,3 tys. zł, z tego w §0830 – 1.027,1 tys. zł i w §0920 – 3,2 tys. zł,
 - w 2014 r. ogółem 1.084,0 tys. zł, z tego w §0830 – 1.077,3 tys. zł, w §0920 – 2,7 tys. zł i w §0960 – 4,0 tys. zł,
- z których wydatkowała odpowiednio:
- w 2012 r. kwotę 1.031,7 tys. zł, w tym w §4220 – 699,2 tys. zł i w §4210 – 226,2 tys. zł,
 - w 2013 r. kwotę 1.056,4 tys. zł, w tym w §4220 – 675,5 tys. zł i w §4210 – 145,1 tys. zł,
 - w 2014 r. kwotę 1.071,8 tys. zł, w tym w §4220 – 715,0 tys. zł i w §4210 – 144,6 tys. zł.

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

Uzyskane w ww. okresie dochody własne oraz ponoszone z tego rachunku wydatki były zgodnie z postanowieniami ww. uchwały Rady Miasta Gdańska z dnia 28 października 2010 r.

Bursa przekazywała terminowo, tj. do dnia 5 stycznia następnego roku, z rachunku dochodów własnych na rachunek organu prowadzącego, niewykorzystane z powodu większego od planowanego obłożenia schroniska, środki finansowe w wysokości 26.246,34 zł (za 2012 r.), 106,75 zł (za 2013 r.) i 12.317,49 zł (za 2014 r.).

(dowód: akta kontroli str. 109-121)

- 4.3. Rodzice wychowanków Bursy zobowiązani byli do wnoszenia opłat za zakwaterowanie oraz wyżywienie dziecka w placówce, w wysokości 50 zł lub 80 zł za zakwaterowanie miesięcznie w zależności od wysokości dochodu na osobę (opłaty obowiązujące w całym okresie objętym kontrolą) oraz w wysokości 14 zł (do grudnia 2014 r.) i 16 zł (od stycznia 2015 r.) za całodienne posiłki (śniadanie, obiad, kolacja).

Dochody Bursy z tytułu wpłat za zakwaterowanie i wyżywienie wychowanków wyniosły w 2012 r. 797,1 tys. zł i stanowiły 64,0% dochodów wykonanych w rozdziale 85410, w 2013 r. odpowiednio – 769,7 tys. zł (63,4%), a w 2014 r. – 822,1 tys. zł (64,0%).

Według zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie wysokości i zasad odpłatności za zakwaterowanie i zasad odpłatności za wyżywienie w Bursie Gdańskiej, stawka za zakwaterowanie wychowanków w Bursie wynosiła 50 zł miesięcznie (w przypadku dochodu miesięcznego do 351 zł na osobę w rodzinie lub do 477 zł na osobę samotnie gospodarującą) lub 80 zł miesięcznie w przypadku kwoty powyżej odpowiednio 351 zł i 477 zł.

Według kalkulacji przeprowadzonej przez Bursę dla potrzeb kontroli (50% sumy wydatków z 2013 r. w rozdziale 85410 z wyłączeniem §§ 240, 401, 404, 411, 412, podzielonych przez liczbę miesięcy oraz liczbę miejsc) limit wysokości opłaty za zakwaterowanie wychowanka w Bursie stanowił 264,18 zł.

Badanie dokumentacji 6 uczniów w zakresie wysokości wnoszonych opłat za zakwaterowanie w placówce za listopad 2014 r. oraz za marzec 2015 r. wykazało, że Bursa prawidłowo pobierała ww. opłaty.

Dyrektor Bursy w uzgodnieniu z organem prowadzącym ustalił wysokość opłat za posiłki obowiązujące w Bursie. W latach szkolnych 2011/12–2013/14 obowiązywała stawka 14 zł za całodienne wyżywienie (śniadanie i kolacja po 4 zł, a obiad za 6 zł), a od stycznia 2015 r. – 16 zł (śniadanie i kolacja – 5 zł, obiad – 6 zł). Termin i sposób wnoszenia opłat za wyżywienie określono w Regulaminie Bursy, zgodnie z którym odpłatność za wyżywienie należało uiszczać do dnia 10 każdego miesiąca (przelewem na konto lub gotówką w kasie).

W okresie objętym kontrolą nie było przypadku zwolnienia przez Dyrektora Bursy wychowanka placówki z opłat za zakwaterowanie i wyżywienie w całości lub w części.

(dowód: akta kontroli str. 48-49,91-108,122-131,137)

- 4.4. Dochody Bursy działającej jako sezonowe szkolne schronisko młodzieżowe z tytułu wpłat za zakwaterowanie i wyżywienie osób innych niż wychowankowie wyniosły w 2012 r. 424,3 tys. zł i stanowiły 34,0% dochodów wykonanych w rozdziale 85410, w 2013 r. odpowiednio – 417,6 tys. zł (34,6%), a w 2014 r. – 437,7 tys. zł (34,0%).

Według zarządzenia Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 30 listopada 2011 r. w sezonowym szkolnym schronisku młodzieżowym ustalono n.w. opłaty za noclegi od osoby za dobę:

- młodzież szkolna, zorganizowane grupy młodzieży szkolnej poniżej 100 osób i ich opiekunowie, studenci, pracownicy szkolnych schronisk młodzieżowych: w pokoju 1-2 osobowym 45 zł, a w pokoju 3-4 osobowym 25 zł,
- grupy młodzieżowe powyżej 100 osób i ich opiekunowie ogółem 20 zł,
- pozostali; w pokoju 1-2 osobowym 50 zł, a w pokoju 3-4 osobowym 25 zł.

Do cen noclegu doliczano m.in. opłatę jednorazową za pościel w wysokości 5 zł (zniesioną zarządzeniem z dnia 29 kwietnia 2014 r.) oraz dzienną opłatę miejscową w wysokości określonej w prawie miejscowym. Ponadto, wprowadzono zniżki opłat za nocleg: 10% dla posiadaczy legitymacji PTSM, 50% dla posiadaczy „Złotej Odznaki PTSM” lub odznaki „Zasłużony Działacz Turystyki”.

Dyrektor Bursy Gdańskiej zarządzeniem z dnia 15 maja 2012 r. ustalił wysokość opłat za posiłki w sezonowym szkolnym schronisku młodzieżowym w wysokości: śniadanie – 7 zł, obiad – 12 zł, obiadokolacja – 13 zł i kolacja – 7 zł, a następnie zarządzeniem z dnia 6 maja 2013 r. dokonał zmian: śniadanie – 7 zł, obiad – 14 zł i kolacja – 7 zł.

Działając jako szkolne schronisko młodzieżowe Bursa w okresie objętym kontrolą prowadziła „Książkę zameldowań” dla osób innych niż wychowankowie, w której wpisywano pod kolejnym numerem m.in. dane osobowe i adresowe pensjonariusza, numer pokoju, datę przybycia oraz czas pobytu.

Badanie ww. ewidencji w zakresie zameldowań (Budynek nr 1) wykazało, że Bursa również w okresie roku szkolnego udostępniała pokoje osobom innym niż wychowankowie. I tak w latach szkolnych: 2014/2015 m.in. w październiku (cztery razy), we wrześniu (trzy), w 2013/14 m.in. w lutym (cztery), w grudniu, listopadzie i październiku (po dwa), we wrześniu (siedem), a w 2012/13 m.in. w czerwcu (siedem), w maju (cztery), w kwietniu (dwa) oraz w marcu, lutym i styczniu (po jeden).

Dyrektor Bursy wyjaśnił, że ww. przypadki dotyczyły nauczycieli, pracowników oświaty lub rodziców wychowanków, którzy skorzystali z zakwaterowania w placówce (głównie w weekendy) na podstawie przepisu § 7 ust. 4 Regulaminu Bursy Gdańskiej.

(dowód; akta kontroli str. 132-136, 138-143)

- 4.5. Działalność Bursy jako sezonowego szkolnego schroniska młodzieżowego w zakresie zakwaterowania osób innych niż wychowankowie była działalnością statutową placówki, prowadzoną za zgodą organu prowadzącego w okresie letnich ferii szkolnych. W okresie tym działalność placówki w zakresie zakwaterowania osób innych niż wychowankowie obejmowała głównie osoby niebędące mieszkańcami powiatu (miasta na prawach powiatu), a dochody z tej działalności były gromadzone na rachunku dochodów własnych.

W ww. zakresie Bursa prowadziła wyodrębnioną ewidencję dochodów na koncie syntetycznym 132 – rachunek dochodów jednostki i koncie analitycznym 1323 rachunek dochodów jednostki – wpływy z usług, tj. zgodnie z Zakładowym Planem Kont (Gdańska Platforma Edukacyjna).

W okresie objętym kontrolą Bursa nie naliczała podatku VAT z tytułu zakwaterowania i wyżywienia wychowanków oraz osób innych niż wychowankowie z powodu zwolnień od tego podatku.

Dyrektor Bursy wyjaśnił, że w przypadku wychowanków, zwolnienie od podatku VAT wynikało z przepisu art. 43 ust. 1 pkt 24 lit. a) i pkt 30 lit. a) i c) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹⁴ (dalej: „ustawa o VAT”). Natomiast, w przypadku osób innych niż wychowankowie, zwolnienie od podatku nastąpiło na podstawie przepisu art. 113 ust. 1 ustawy o VAT, tj. wartość sprzedaży nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 150 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 7, 14, 111-112, 144-152)

- 4.6. W latach 2012-2014 Bursa działająca jako szkolne schronisko młodzieżowe prowadziła działalność sezonową określoną w Statucie, na rachunku dochodów własnych. Stawki opłat za zakwaterowanie ustalił Prezydent Miasta Gdańska, a stawki opłat za wyżywienie Dyrektor Bursy Gdańskiej. Stawki żywieniowe skalkulowano w wysokości odpowiadającej dwukrotności kosztu tzw. „wsadu do kotła”.

(dowód: akta kontroli str. 7, 14, 111-112, 151-152)

- 4.7. Roczna kwota wydatków poniesionych w Bursie w przeliczeniu na dostępne miejsce zakwaterowania¹⁵ w 2012 r. wyniosła 15.223,83 zł, w 2013 r. – 15.814,81 zł, a w 2014 r. – 15.674,07 zł. Kwota ta wzrosła w badanym okresie o 2,9%.

Roczna kwota wydatków poniesionych w Bursie w przeliczeniu na wykorzystane przez wychowanka miejsce zakwaterowania¹⁶ w 2012 r. wyniosła 19.591,32 zł, w 2013 r. – 22.098,37 zł, natomiast w 2014 r. – 17.349,57 zł. Kwota ta spadła w badanym okresie o 11,4%.

(dowód: akta kontroli str. 50)

- 4.8. Opłaty za zakwaterowanie i wyżywienie wnoszono przelewem na konto albo gotówką u kasjerki w kasie placówki. Ewidencję rozliczeń m.in. z ww. tytułów prowadziły inne osoby w dziale księgowości Bursy.

Bursa zawierała umowy na usługi zakwaterowania ze szkołami, których uczniowie byli wychowankami placówki do czerwca 2013 r. Natomiast, od września 2013 r. Bursa zawierała umowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) wychowanków lub pełnoletnimi wychowankami. Dyrektor Bursy wyjaśnił, że część szkół odmówiła podpisania takiej umowy, ponieważ uznały, że nie ponoszą odpowiedzialności za wychowanków po godzinach zajęć lekcyjnych.

Bursa posiadała „Zasady (politykę) rachunkowości” wprowadzone zarządzeniem Dyrektora Bursy z dnia 26 grudnia 2014 r. (wcześniej obowiązywała polityka rachunkowości z 2008 r.). Prowadzona ewidencja księgowa pozwalała na ustalenie stanu rozliczeń z tytułu opłat (osobno) za zakwaterowanie i wyżywienie. Ww. ewidencja w ujęciu analitycznym m.in. określała imiennie wysokość należności za miesiąc, kwotę i datę wpłaty oraz stan zaległości na koniec okresu, a w ujęciu syntetycznym umożliwiało określenie łącznej kwoty zaległości z danego świadczenia w wybranym okresie (zestawienie zaległości kontrahentów).

(dowód: akta kontroli str. 37, 152-184, 433-434)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

¹⁴ Ustawa z dnia 21 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r., Nr 177, poz. 1057 ze zm.).

¹⁵ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków poniesionych na działalność placówki (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do średniorocznej liczby dostępnych miejsc.

¹⁶ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków poniesionych na działalność placówki (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do średniorocznej liczby miejsc wykorzystanych przez wychowanków.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Gdańsk, 26 czerwca 2015 r.

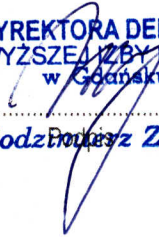
Kontroler

Zdzisław Stefan Zbierski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
Włodzisław Zegadło